

Dosarul nr. 2r-754/18

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Cotorobai)

DECIZIE

26 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Energorînoc”,
în cauza civilă la cererea Întreprinderii de Stat „Energorînoc” cu privire la
recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a
hotărârii arbitrale din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj al Camerei de
Comerț din Stockholm, Suedia,

împotriva încheierii din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins cererea Întreprinderii de Stat „Energorînoc” cu privire la recunoașterea și
încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale
din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm,
Suedia,

c o n s t a t ă:

La 16 iunie 2017 ÎS „Energorînoc”, cu sediul în Ucraina, orașul Kiev, strada
Petliura 27, a depus cerere cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării
silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii din 29 ianuarie 2015 a Institutului
de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm, Suedia, prin care s-a încasat de la
Statul Republica Moldova în beneficiul ÎS „Energorînoc” costul cheltuielilor de
arbitraj în sumă de 69 339,35 de euro și 132 948,20 de crone suedeze.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, cererea
depusă de ÎS „Energorînoc” a fost admisă. S-a recunoscut și s-a încuviințat
executarea pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii din 29 ianuarie 2015 a
Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm, Suedia, prin care s-a
încasat din contul statului Republica Moldova, reprezentat de Guvernul Republicii
Moldova, în beneficiul ÎS „Energorînoc” cheltuielile de arbitraj în sumă de 69
339,32 euro și 132 948,20 de coroane suedeze.

Prin decizia din 2 mai 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul
declarat de Guvernul Republicii Moldova, casată încheierea din 20 noiembrie 2017
a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel
Chișinău.

Prin încheierea din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea depusă de ÎS „Energorînoc” a fost respinsă, ca fiind nefondată.

La 17 august 2018 ÎS „Energorînoc” a declarat recurs împotriva încheierii din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a motivat modul prin care hotărârea arbitrală străină, a cărei recunoaștere și încuviințare a executării silite pe teritoriul Republicii Moldova se solicită, contravine ordinii publice a statului.

Recurentul a susținut că neconcordanța dintre dispozițiile hotărârii arbitrale străine și normele legislației naționale nu constituie o încălcare a ordinii publice a statului Republica Moldova.

ÎS „Energorînoc” a menționat că potrivit practicii internaționale de aplicare a Convenției de la New-York pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine din 10 iunie 1958, chestiunea cu privire la încălcarea ordinii publice urmează a fi aplicată în cazuri exclusive, deoarece de altfel orice contradicție dintre normele statului în care a fost adoptată hotărârea arbitrală și normele statului pe teritoriul căruia se solicită recunoașterea și încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine ar putea fi tratată drept o încălcare a ordinii publice.

A remarcat că Guvernul Republicii Moldova nu a contestat hotărârea arbitrală prin care s-a dispus încasarea cheltuielilor de arbitraj la instanța de la locul adoptării acesteia.

ÎS „Energorînoc” a mai comunicat că încasarea de la statul Republica Moldova a cheltuielilor de arbitraj în cauza examinată cu participarea acestuia nu poate constitui o încălcare a ordinii publice.

A reiterat că ordinea publică a Republicii Moldova nu ar fi prejudiciată prin faptul că statul își asumă responsabilitățile sale financiare în urma emiterii hotărârii arbitrale străine.

Recurentul a invocat că potrivit art. 43 a Regulamentului Camerei de Comerț din Suedia, ambele părți poartă răspundere individuală și solidară pentru plata cheltuielilor de arbitraj.

ÎS „Energorînoc” a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii.

Prin referința depusă la 14 septembrie 2018, Guvernul RM a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de ÎS „Energorînoc” cu menținerea încheierii din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 20 iulie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 17 august 2018, este în termen.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Având în vedere litigiul dedus judecării, instanța de recurs va nota că procedura de executare silită este supusă, potrivit Convenției de la New York din 10 iulie 1958 privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale și Convenției Europene de Arbitraj Comercial Internațional, adoptată la Geneva în 1961, legislației statului unde are loc urmărirea silită.

În conformitate cu art. 474 Cod de procedură civilă, în Republica Moldova se recunosc următoarele hotărâri ale instanțelor judecătorești străine care, în virtutea caracterului lor, nu cer procedură ulterioară: a) hotărârile referitoare la statutul civil al cetățeanului statului a cărui judecată a pronunțat hotărârea sau dacă, fiind pronunțată într-un stat terț, a fost recunoscută mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți; b) hotărârile privitoare la desfacerea, anularea sau declararea nulității căsătoriei, precum și la alte litigii dintre soți, cu excepția celor cu privire la imobilele din străinătate, între un cetățean al Republicii Moldova și un cetățean străin, dacă la data desfacerii căsătoriei cel puțin unul dintre soți era domiciliat în străinătate; c) hotărârile privind desfacerea, anularea sau declararea nulității căsătoriei între cetățeni ai Republicii Moldova dacă la data desfacerii căsătoriei ambii soți erau domiciliați în străinătate; d) alte hotărâri prevăzute de legea Republicii Moldova.

Astfel, în conformitate cu art. 475 Cod de procedură civilă, în sensul prezentului capitol, o hotărâre arbitrală este considerată ca fiind străină dacă: a) este pronunțată pe teritoriul unui stat străin; sau b) este emisă pe teritoriul Republicii Moldova, dar legea aplicată procedurii arbitrale este a unui stat străin. Poate fi recunoscută și executată în Republica Moldova o hotărâre arbitrală străină emisă, în conformitate cu o convenție arbitrală, pe teritoriul unui stat străin care este parte la Convenția privind recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, precum și o hotărâre arbitrală străină ale cărei recunoaștere și executare sunt reglementate fie prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte, fie în baza principiului reciprocității în ceea ce privește efectele hotărârii arbitrale străine.

Totodată, art. 476 alin. (2) lit. b) Cod de procedură civilă prevede că recunoașterea sau încuviințarea executării silite a hotărârii arbitrale străine poate fi refuzată, dacă instanța judecătorească constată că aceasta contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Instanța de recurs menționează că ordinea publică în dreptul internațional privat reprezintă excepția pusă pentru a îndepărta legea străină normal competentă, în baza regulilor de drept internațional privat al forului, atunci când ea este contrară unui principiu fundamental al dreptului instanței sau contravine bunelor moravuri.

La caz, este relevant faptul că în conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

În speță, la 16 iunie 2017 ÎS „Energorînoc”, cu sediul în Ucraina, or. Kiev, str. Petliura 27, a depus cerere cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm, Suedia, prin care s-a încasat de la Statul Republica Moldova în beneficiul ÎS „Energorînoc” costul cheltuielilor de arbitraj în sumă de 69 339,35 de euro și 132 948,20 de crone suedeze.

Analizând materialele cauzei, instanța de recurs constată, că prin hotărârea arbitrală sus nominalizată au fost respinse pretențiile creditorului ÎS „Energorînoc” către Statul Republica Moldova, însă instanța arbitrală a dispus încasarea cheltuielilor de arbitraj de la fiecare participant în mod egal, dispunând astfel compensarea din contul părții care nu a pierdut procesul – Statul Republica Moldova în beneficiul părții care nu a avut câștig de cauză ÎS „Energorînoc”, jumătate din cheltuielile de arbitraj.

Prin urmare, prin analogia legii, aplicând prevederile legislației procesual-civile ce reglementează modul de compensare a cheltuielilor de judecată în procesul civil actualei spețe, se concluzionează că hotărârea arbitrală din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț a orașului Stockholm, Suedia, a cărei recunoaștere și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova se cere, contravine normelor legale anterior enunțate.

Respectiv, cererea ÎS „Energorînoc” nu poate fi admisă, deoarece hotărârea arbitrală nominalizată contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

Ordinea publică reprezintă o totalitate de dispoziții legale imperative de drept public și de drept privat, ce urmăresc ca finalitate apărarea instituțiilor și valorilor fundamentale ale societății, ocrotirea socială a tuturor persoanelor, a drepturilor și libertăților omului, precum și dezvoltarea economică a țării.

Or, legislația procesual-civilă existentă în Republica Moldova la fel face parte din domeniul și se referă la ordinea publică.

Respectiv, la soluționarea unei cereri de recunoaștere și încuviințare a executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale străine instanța urmează să se conducă de aceste prevederi legale și, în cazul în care constată că hotărârea invocată contravine cadrului legal respectiv, urmează să o respingă.

Eficacitatea hotărârii străine (recunoașterea acesteia și, respectiv, punerea în executare) pe teritoriul altui stat decât cel în care a fost pronunțată, este subordonată verificării regularității internaționale. Conformitatea cu ordinea publică a forului este una dintre cerințele de regularitate ale hotărârilor străine.

Ordinea publică, în acest context, înseamnă respectarea drepturilor fundamentale, dintre care apar, în prim plan, drepturile procesuale: dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare.

Iar, în această ordine, Colegiul consideră justă concluzia instanței inferioare de respingere a cererii depuse de ÎS „Energorînoc”, or, aceasta nu se încadrează la condițiile „regulilor de ordine publică” ce includ principiile fundamentale ce se referă la echitate și morală, pe care statul dorește să le apere, chiar dacă acest stat nu a fost implicat nemijlocit în litigiu, normele menite să deservească interesele politice, sociale și economice ale statului și obligația statului de a respecta angajamentele sale față de alte state și organizații internaționale.

Sub acest aspect, sunt lipsite de temei și alte critici aduse în susținerea cererii de recurs, sau, cele constatate indică incontestabil la faptul că hotărârea arbitrală din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț a orașului Stockholm, Suedia contravine ordinii publice a Republicii Moldova și nu poate fi recunoscută și încuviințată spre executarea silită.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Energorînoc”.

Se menține încheierea din 20 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea Întreprinderii de Stat „Energorînoc” cu privire la recunoașterea și încuviințarea executării silite pe teritoriul Republicii Moldova a hotărârii arbitrale din 29 ianuarie 2015 a Institutului de Arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm, Suedia.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Dumitru Mardari

Tamara Chișca-Doneva